BOFIT-blogi

Neljä vuotta täysimittaista sotaa: Miten Ukraina rakentaa kestävyyttä

Kansainvälinen talous | 24.02.2026 | Sinikka Parviainen

KIRJOITTAJA

Sinikka Parviainen
Vanhempi ekonomisti

Yli vuosikymmen Venäjän sotatoimien alkamisesta ja neljä vuotta täysimittäisestä hyökkäyksestä Ukrainan talous kasvaa, kehittyy ja jopa innovoi.

Yli vuosikymmen Venäjän sotatoimien alkamisesta ja neljä vuotta täysimittäisestä hyökkäyksestä Ukrainan talous kasvaa, kehittyy ja jopa innovoi. Vuonna 2025 Ukrainan bruttokansantuote kasvoi ensimmäisten arvioiden mukaan noin 2 %, vaikka talvella lähes koko maassa sähkön ja lämmönjakelun katkot kattoivat 8–14 tuntia vuorokaudesta. Kansainvälinen tuki, oikea-aikaiset ja oikein mitoitetut viranomaisten toimet sekä mahdollisuuksien mukaan vapaiden markkinoiden ylläpitäminen ovat olleet keskeisiä tekijöitä Ukrainan talouden hämmästyttävässä selviytymistarinassa.

Miten Ukrainan talous on muuttunut täysimittaisen hyökkäyksen aikana?

Viidesosa Ukrainan maa-alasta on vihollisen miehittämä. Noin 15 % Ukrainan hyökkäyssotaa edeltävästä väestöstä, suurin osa naisia ja lapsia, on paennut ulkomaille ja maan sisäisiä pakolaisia on yli kolme miljoonaa. Sekä siviili- että puolustusteollisuuden alat kärsivät vakavasta työvoimapulasta erityisesti korkeasti koulutetun työvoiman osalta. Näiden valtavien muutosten takia ei ole ihme, että Ukraina talous on vuoden 2025 lopussa noin viidesosan pienempi kuin vuonna 2021.

Suurin vaikutus hyökkäyssodalla on ollut valtiontalouteen. Vuonna 2025 valtiontalous oli merkittävästi alijäämäinen: ilman ulkomaisia tukia budjettivaje vastasi 25 % BKT:sta, kun vuonna 2021 budjettivaje oli alle 5 % BKT:sta. Yhdessä sisäisen turvallisuuden menojen kanssa

puolustusmenot (Kuvio 1) ja puolustustarviketuki ulkomailta olivat yli kolmasosa Ukrainan bruttokansantuotteesta, mikä lienee maailmanennätys. Vaikka omien tulojen suhde menoihin hieman koheni ja nousi 47:stä lähes 60 prosenttiin, julkinen talous on vahvasti riippuvainen ulkomaisesta rahoituksesta. Suurin osa Ukrainan ulkomailta saamasta budjettituesta on ehdollista lainoitusta. Ukrainan saama rahoitus suoraan valtion budjettiin vuonna 2025 oli 52 miljardia dollaria, josta alle 700 miljoonaa oli lahjoituksia. Kotimaisilla joukkovelkakirjoilla Ukraina lainasi 14 miljardia dollaria.

Kuvio 1.

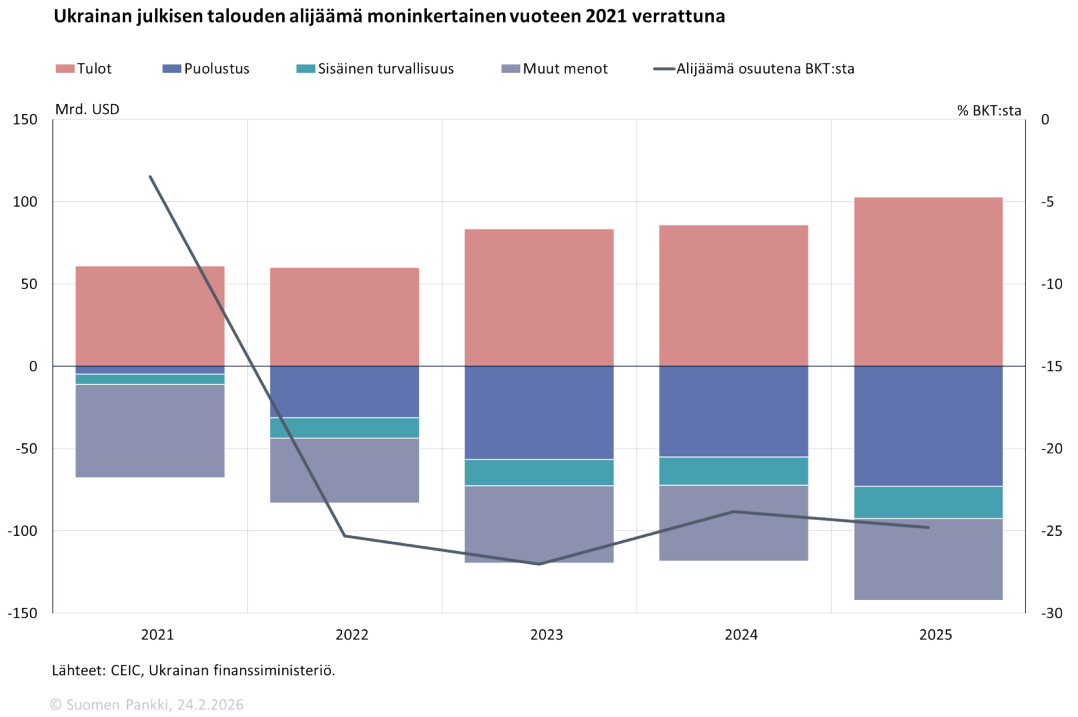

Sota on myös muuttanut talouden rakenteita. Pitkittynyt ja menestyksekäs puolustustaistelu vääjäämättä kasvattaa valtion osuutta taloudessa. Julkis- ja puolustushallinnon arvonlisän osuus BKT:sta oli tammi-syyskuussa 2025 kaksinkertainen (12 prosentin osuus laskettuna 2021 hinnoin) verrattuna vuoteen 2021. Merkittävimmistä aloista kaivannaisten osuus on supistunut eniten verrattuna hyökkäyssotaa edeltävään aikaan, koska tällä hetkellä miehitetyillä alueilla on paljon kaivoksia. Kuitenkin esimerkiksi maatalouden osuus Ukrainan taloudesta on säilynyt lähes ennallaan, mutta sen osuus viennistä on kasvanut 40:stä 60 prosenttiin.

Puolustusteollisuuden kasvu ja droonivallankumous

Jalostusteollisuus, joka ennen hyökkäyssotaa perustui Ukrainan raaka-aineiden louhintaan ja erityisesti terästeollisuuteen, on saanut merkittävää uutta tuotantoa puolustusteollisuudesta

(Kuvio 2). Erityisesti droonit ovat nousseet Ukrainan uudeksi teolliseksi lippulaivaksi. Tuotanto oli vuoden 2022 alussa vielä tuhansia kappaleita, nousi vuonna 2024 noin 2,2 miljoonaan ja voi yltää kuluvana vuonna yli 4 miljoonaan. Ukrainan nykyinen tuotantokapasiteetti ylittää jopa puolustussotaa käyvän maan tarpeen. Ukraina on myöntänyt ensimmäiset sodanaikaiset vientiluvat ja rakentaa parhaillaan vientikeskuksia, joissa ukrainalaisten yritysten tarjoamia puolustusteollisuuden ratkaisuja esitellään potentiaalisille asiakkaille. Jo tänä vuonna keskuksia rakentuu Eurooppaan 10 ja näistä suuri osa Pohjois-Eurooppaan.

Kuvio 2.

Maanpuolustukseen liittyvien jalostusteollisuuden alojen tuotanto lähes kolminkertaistunut

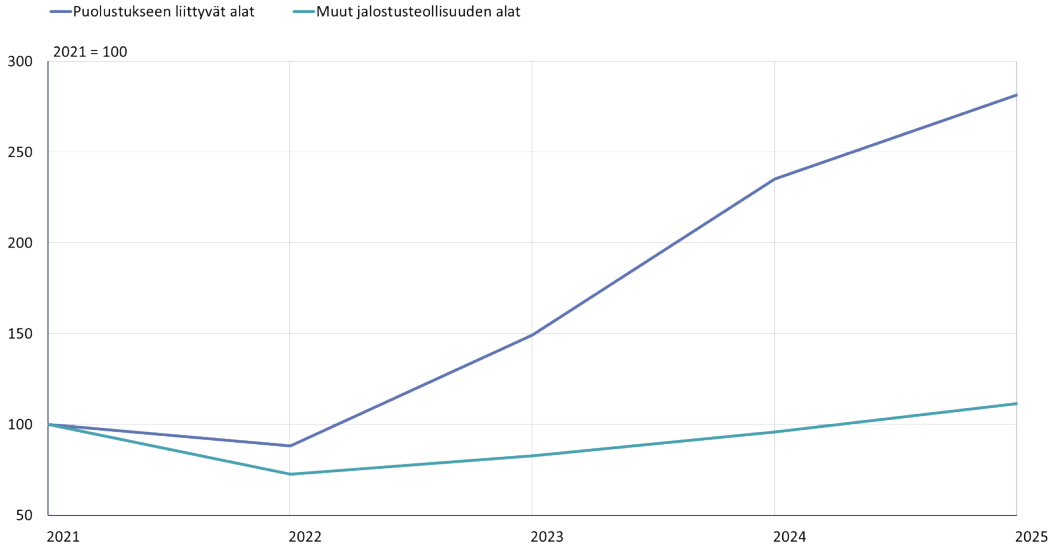

Lähde: Ukrstat. Puolustustukseen liittyvät jalostuksen alat ovat aseiden ja ammusten, sotilasajoneuvojen, mittaus-, tutkimus- ja navigointivälineiden ja -laitteiden, moottoriajoneuvojen osien, varusteiden ja muiden metallituotteiden valmistus, lento- ja avaruusalusten sekä niihin liittyvien laitteiden valmistus, korjaus ja huolto.

© Suomen Pankki, 24.2.2026

Yksi Ukrainan droonivallankumouksen hämmästyttävimmistä piirteistä on se, että suurin osa valmistajista on uusia, pieniä ja ketteriä yrityksiä, jotka muodostavat verkostojen ekosysteemin. Tämä eroaa olennaisesti perinteisestä puolustusteollisuuden rakenteesta, jossa suuret valtio-omisteiset yhtiöt hallitsevat markkinoita. Vuoteen 2025 mennessä Ukrainassa toimi jo noin 500 droonivalmistajaa, ja laajemmin määriteltynä (ml. komponentti- ja ohjelmistokehittäjät) yli 1 000 puolustusteknologiayritystä. Määrä on valtava, kun huomioi, että ennen sotaa valmistajia oli vain kourallinen. Ukrainan drooniteollisuuden menestyksen takana on myös ennätyksellisen lyhyt innovaatiosykli. Rintamalta saadaan päivittäin palautetta siitä, mikä toimii ja mikä ei. Usein droonin suunnittelu muuttuu päivissä tai viikoissa, ei kuukausissa tai vuosissa kuten länsimaisissa hankintajärjestelmissä.

Sääntelyllä on tehtävänsä sotatilassa, mutta vapaat markkinat edesauttavat sopeutumista

Sodan ensimmäisinä päivinä Ukraina otti käyttöön erittäin tiukat valuutta- ja pääomaliikkeiden rajoitukset suojellakseen valuuttavarantoja ja estääkseen pääomapakoa. Lokakuusta 2023 alkaen valuuttakurssisääntelyä vapautettiin asteittain, ja vuoden 2024 alussa keskuspankki helpotti tuontiin, palveluihin ja korkomaksuihin liittyviä rahansiirtoja, mikä sujuvoitti yritysten toimintaa ja kansainvälistä kauppaa.

Vuonna 2025 kevennykset laajenivat niin sanottuun stimuloivaan liberalisaatioon, jossa tietyt aiemmin kielletyt valuuttaoperaatiot sallitaan siinä määrin kuin yritykseen virtaa uutta ulkomaista pääomaa. Lisäksi sallittujen valuuttaoperaatioiden listaa laajennettiin edelleen muun muassa vanhojen tuontivelkojen, ulkomaisten tytäryhtiöiden rahoituksen ja rajattuna osinkojen maksun osalta ulkomaille.

Suurin osa taloudesta Ukrainassa toimii täysin markkinaehtoisesti eikä kuluttajahintoja ole säännelty. Valtion tehtävänä on myöntää tukia esimerkiksi varageneraattorien ja aurinkopaneelien ostoon Venäjän tuhotessa laajalti Ukraina energiainfrastruktuuria, mutta kotitaloudet ja yritykset ovat saanet paljolti itse määrittää oman sopeutumisratkaisunsa. Ukrainan talouden yllättävä resilienssi on syntynyt pitkälti siitä, että yksityinen sektori kykeni nopeasti mukautumaan sodan oloihin: yritykset siirsivät tuotantoa, avasivat uusia logistiikkareittejä sekä siirtyivät tarvittaessa etä- ja hajautettuun toimintaan.

Tärkeintä onkin se mitä Ukrainassa ei ole tapahtunut. Ukraina on välttänyt kuluttajahintojen laaja-alaisen sääntelyn ja rahoitusalan kriisin. Lievennykset rajoitteista, joilla oli akuutissa kriisissä tärkeä rooli, ovat auttaneet talouden vakauttamista, sillä ne ovat mahdollistaneet yritysten tehokkaan toiminnan, lisänneet investointien ennustettavuutta, ja vähentäneet maksuliikenteen pullonkauloja. Tämä on samalla parantanut ulkomaisten sijoittajien ja kansalaisten luottamusta siihen, että Ukraina kykenee ylläpitämään hallittua, ennakoitavaa rahoitusjärjestelmää sodan keskellä.

Mitä Ukrainan kokemuksesta voi oppia?

Ukraina on osoittanut, että yritysten ketteryys, hajautetut energiaratkaisut ja nopea innovaatiosykli (erityisesti drooneissa ja elektroniikassa) voivat pitää talouden pyörät pyörimässä silloinkin, kun sähköverkkoa ja logistiikkaa häiritään toistuvasti sekä pula työvoimasta kasvaa. Ukrainan onnistumiset, erityisesti nopean tuotekehityksen ja rahoitusratkaisujen osalta, ovat merkittäviä myös koko Euroopan sotateollisuudelle.

Mitä tärkeintä, Ukrainasta ei ole tullut suljettu linnoitustalous: kansainvälinen rahoitus ja teknologiset kumppanuudet ovat olleet ratkaisevia. Samalla vapaiden markkinoiden ylläpitäminen niillä aloilla, joilla se on turvallisesti mahdollista (kuluttajatuotteet, digipalvelut, osa valmistavasta teollisuudesta), on auttanut resursseja hakeutumaan sinne, missä niistä on suurin hyöty.

Asiasanat

sota, talous, Ukraina